

Handläggare
Linnéa Lundbäck
Telefon: 08-50810063**Till**
Norra innerstadens stadsdelsnämnd
2025-09-25

Remiss av motion om att ge äldre guldkant på vardagen

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss KS 2025/545

Förvaltningens förslag till beslut

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har mottagit en remiss av *Motion om att ge äldre guldkant på vardagen* för yttrande till kommunstyrelsen. Motionen är skriven av Nike Örbrink (KD). I motionen föreslås att staden bör möjliggöra förtäring av medhavd alkoholhaltig dryck på stadens träffpunkter, i syfte att äldre ska få sätta guldkant på vardagen på samma sätt som alla andra.

Förvaltningens bedömning utgår ifrån träffpunkternas grunduppdrag samt den redovisade fakta, kunskap och de styrdokument som finns på området. Sammantaget anser förvaltningen att det inte är önskvärt att som regel tillåta förtäring av medhavd alkohol i verksamhetens lokaler. Detta mot bakgrund av det som framkommer i Socialstyrelsens rapport om alkoholkonsumtion bland äldre hemtjänsttagare, kunskapsguiden samt handlingsplan för en äldrevänlig stad, och utifrån träffpunkternas grunduppdrag att bedriva en hälsofrämjande verksamhet. Förvaltningen ska också förhålla sig till stadens ANDTS-program i vilket det framgår att staden ska sträva efter att minska tillgång och efterfrågan samt reducera skada av användning av alkohol.

Därtill anser förvaltningen att det kan finnas anledning att avvakta kommunfullmäktiges beslut gällande *Motion om träffpunkter som respekterar seniorers egna val* (dnr KS 2024/922) eftersom denna motion behandlar en närliggande frågeställning.

Bakgrund

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har mottagit en remiss av *Motion om att ge äldre guldkant på vardagen*, för yttrande till kommunstyrelsen senast den 14 oktober 2025. Motionen är skriven av Nike Örbrink (KD).

Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd samt Kommunal Stockholm.

Ärendet

I motionen från Nike Örbrink (KD) beskrivs att det är lika viktigt för äldre som för yngre att kunna sätta guldkant på tillvaron.

Motionären beskriver att det har uppmärksammats att en besökare på en av stadens träffpunkter har blivit förhindrad att förtära medhavd alkohol i träffpunktens lokaler. Motionären anför att stadens öppna träffpunkter i lagens mening betraktas som allmän plats och att det inte finns något lagstadgat förbud mot att förtära alkohol på sådan plats. Däremot kan kommuner utfärda allmänna lokala ordningsföreskrifter som bland annat kan förbjuda alkohol inom vissa områden, vilket Stockholms stad har gjort.¹ Motionären beskriver att stadens träffpunkter inte omfattas av alkoholförbud enligt stadens allmänna lokala ordningsföreskrifter.

I syfte att äldre ska få sätta guldkant på vardagen på samma sätt som alla andra anser motionären att staden bör möjliggöra förtäring av medhavd alkoholhaltig dryck på stadens öppna träffpunkter.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- Att staden reviderar sina allmänna lokala föreskrifter för att möjliggöra förtäring av medhavd alkoholhaltig dryck på stadens öppna träffpunkter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kvalitetsavdelningen i samråd med äldreomsorgsavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I syfte att besvara motionärens frågeställningar vill förvaltningen redovisa aktuell kunskap och rapporter om alkoholkonsumtion bland seniorer, stadens styrdokument relaterade till ämnet samt grunduppdraget för stadens öppna träffpunkter för seniorer.

Förvaltningen vill börja med att nämna att det grundläggande uppdraget för stadens träffpunkter är att bedriva en hälsofrämjande verksamhet. Det innebär bland annat att skapa en meningsfull vardag, att motverka otrygghet, ensamhet och att öka den sociala gemenskapen för seniorer. Det handlar även om att bidra till att stärka och förbättra den fysiska, psykiska och sociala hälsan genom förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter och arbetssätt.

Förvaltningen vill också framhålla att det finns många olika sätt att sätta guldkant på tillvaron. På stadens träffpunkter ges seniorer möjlighet att umgås, träffa nya vänner, delta i aktiviteter som till exempel dans, yoga eller promenad, ta del av musikunderhållning, filmvisning eller fika med nybakat kaffebröd – för att nämna några exempel. Högtidsdagar uppmärksammas och firas i verksamheterna. En vecka om året anordnar förvaltningen en särskild seniorvecka med fullspäckt aktivitetsprogram från måndag till fredag, där flertalet aktiviteter genomförs på träffpunkterna. Att sätta guldkant på tillvaron kan enligt förvaltningen innebära olika saker och det finns mycket som kan göras på träffpunkterna i detta syfte, som inte nödvändigtvis behöver inkludera förtäring av medhavd alkohol i verksamhetens lokaler.

Lägesbild avseende alkoholkonsumtion bland seniorer

I en nyligen publicerad rapport från Socialstyrelsen² beskrivs att svenskarna de senaste 15–20 åren i allmänhet har druckit allt mindre alkohol. Rapporten visar dock att konsumtionen av alkohol bland personer över 65 år istället ökar. Mellan år 2014 och 2023 har antalet äldre med hemtjänst som har alkoholproblem ökat med 73 procent. I rapporten beskrivs att det kan bero på flera olika faktorer, till exempel bättre ekonomi och en förändrad attityd gentemot alkohol. Att konsumtionen av alkohol bland personer över 65 år ökar beskrivs också kunna påverkas av sysslolöshet, ensamhet och ökad psykisk ohälsa.

Kunskapsguiden är en webbplats som samlar kunskapsstödjande produkter från Socialstyrelsen, andra myndigheter och aktörer. På temat ”Om äldre personer och alkohol”³ beskrivs att äldre personer är mer känsliga för hur alkoholen påverkar hälsan än vad yngre personer är. Till exempel har äldre personer högre risk att drabbas av sjukdomar till följd av alkohol. Vidare beskrivs att äldre personer är mer känsliga för hur alkohol påverkar hälsan eftersom muskelmassan och kroppsvätskan minskar som en följd av åldrandet.

² Lägesbild: Hemtjänstens omsorg om äldre med skadligt bruk och beroende, juni 2025, Socialstyrelsen.

³ [Om äldre personer och alkohol - Kunskapsguiden](#)

Stockholms stads styrdokument

ANDTS-program, Stockholms stads program om alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotinprodukter samt spel om pengar, 2023–2026

Stockholms stads program om alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotinprodukter samt spel om pengar (ANDTS) är ett styrdokument som omfattar samtliga förvaltningar och bolag inom staden. ANDTS-programmets övergripande mål är att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och doping, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och spel om pengar, samt med ett minskat bruk av tobaks- och nikotinprodukter. De sex långsiktiga delmålen i programmet är inriktade på att minska tillgång, minska efterfrågan och att reducera skada av användning. I programmet beskrivs vilka verksamheter och funktioner som är mer centrala för arbetet och därför särskilt berörda av programmets innehåll. Äldreomsorg, hemtjänst och öppna träffpunkter för äldre lyfts fram i programmet som några av de särskilt berörda verksamheterna.

Handlingsplan för en äldrevänlig stad

Handlingsplan för en äldrevänlig stad riktar sig till stadens alla nämnder. Handlingsplanen ska bidra till att stadens verksamheter har en gemensam målbild om att alla människor i Stockholms stad har goda möjligheter att vidhålla en god hälsa och tillgänglighet till samhället, känna välbefinnande samt möjlighet att bidra till samhället. Handlingsplanen innehåller fem utvecklingsområden som utgår från Världshälsoorganisationens (WHO) modell för hur ett utvecklingsarbete för äldrevänliga städer bör bedrivas. Inom ramen för utvecklingsområdet ”Social inkludering” beskrivs att andelen äldre som vårdats för en diagnos som kan relateras till hög alkoholkonsumtion har ökat sedan början av 2000-talet, samt att antalet äldre med dödlighet i sjukdomar relaterade till alkohol samt självmord ökar. I alla andra åldersgrupper beskrivs de alkoholrelaterade dödsfallen minska, men den nedgången syns inte i åldrarna 65–79 år. Symtomen beskrivs vara svåra att identifiera och kan missuppfattas som åldersrelaterade. Hög ålder, låg kroppsvikt, begränsad matlust och medicinering tillsammans med alkohol beskrivs kunna få destruktiva konsekvenser.

Tidigare ärenden

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 16 juni 2025 skulle *Motion om träffpunkter som respekterar seniorers egna val* (dnr KS 2024/922) ha behandlats. I motionen föreslås att en utredning genomförs i syfte att identifiera träffpunkter inom varje stadsdelsnämndsområde där alkoholservering ska vara tillåtet. Även om motionen på vissa punkter skiljer sig från den motion som

förvaltningen yttrar sig över i detta tjänsteutlåtande, finns samtidigt en del likheter vad gäller förekomsten av alkohol på stadens träffpunkter. Det handlar i båda fall om huruvida förekomsten av alkohol i verksamheten och träffpunkternas hälsofrämjande grunduppdrag är förenliga, samt att det skulle kunna innebära ett utökat ansvar för personalen att behöva bedöma berusningsgrad hos besökare som förtär alkohol i verksamhetens lokaler. Därtill skulle det kunna påverka andra besökare på träffpunkten som till exempel har eller har haft ett skadligt bruk av alkohol. Motionen bordlades vid kommunfullmäktiges sammanträde den 16 juni och väntas därför tas upp på kommunfullmäktiges nästkommande sammanträde.

Samlad bedömning

Förvaltningens samlade bedömning utgår ifrån träffpunkternas grunduppdrag samt den redovisade fakta, kunskap och de styrdokument som finns på området.

Mot bakgrund av det som framkommer i Socialstyrelsens rapport, kunskapsguiden samt Handlingsplan för en äldrevänlig stad, och utifrån träffpunkternas grunduppdrag att bedriva en hälsofrämjande verksamhet, anser förvaltningen att det inte är önskvärt att som regel tillåta förtäring av medhavd alkohol i verksamhetens lokaler. Verksamheterna arbetar för att förbättra den fysiska, psykiska och sociala hälsan genom förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter och förvaltningen anser att alkoholkonsumtion i verksamheten inte är förenligt med uppdraget. Förvaltningen, liksom hela staden, ska också förhålla sig till stadens ANDTS-program. Programmets mål är inriktade på att minska tillgång, minska efterfrågan och att reducera skada av användning, bland annat av alkohol. En av de särskilt berörda verksamheterna för programmet är träffpunkter för seniorer. Förvaltningen ser utifrån detta perspektiv att ett tillåtande av alkohol i verksamheternas lokaler skulle gå emot ANDTS-programmets målsättningar.

Ett förslag om att en utredning ska genomföras i syfte att identifiera träffpunkter inom varje stadsdelsnämndsområde där alkoholservering ska vara tillåtet, framförs i *Motion om träffpunkter som respekterar seniorers egna val*. Förslaget väntas att behandlas av kommunfullmäktige under hösten. Förvaltningen anser att det kan finnas anledning att avvakta ett beslut i den nyligen nämnda motionen, eftersom en stadsgemensam utredning skulle kunna bidra till mer konkreta vägledningar för staden vad gäller förekomsten av alkohol på träffpunkterna.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Jesper Ackinger
Stadsdelsdirektör
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Maria Härenstam
Avdelningschef
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Motion om att ge äldre guldkant på vardagen, KS 2025/545

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2025-09-08
Maria Härenstam, Avdelningschef	2025-09-08